Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.
Nr. 22. Zakopane, dnia 21-go sierpnia 1926 r. IV.

GŁOS ZAKOPIAŃSKI

Pismo tygodniowe z listą gości i informatorem.

Cena 40 gr. (Numer podwójny.) REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Zakopane, Krupówki 20. Telefon 56.

Warunki prenumeraty: kwartalnie 2 zł. 50 gr. — Cena ogłoszeń: za wiersz wysokości 1 mm, szerokości 1 szpalty 20 groszy za tekstem; 30 groszy w tekście; 40 groszy na 1 stronie przed tekstem; za adres w skorowidzu, najmniej 10 razy, za każdy raz 1 zł.

O fundację Zamoyskich.

W związku z listami p. Witolda Czartoryskiego i p. Marji Zamojskiej ogłoszonymi w rozmaitych czasopismach w sprawie książki mej „W Obronie Zakładów Kórnickich“ i mych samotnych niemal usiłowań w kierunku obrony od rozmaitych nielegalności i niecelowości, które się w Zarządzie fundacji dzieją, zwracam uwagę na następujące ważkie okoliczności.

1) Dążeniem mojem jest uzyskanie bezstronnego orzeczenia Sądu Rzeczypospolitej nad zarzutami podniesionemi przezemnie przeciw Grocholskim, Witoldowi Czartoryskiemu, Janowi Zamoyskiemu, Henrykowi Pawlikowskiemu, jakoteż zbadanie tych również zarzutów, któreby mi społeczeństwo lub Zarząd fundacji z tytułu mej pracy w fundacji postawili. Czynię to dla dobra sprawy narodowej.

2) Żadnych osobistych celów **materjalnych** w sprawie tej nie mam. Usunięty nagle z nieznanych mi powodów od pracy fundacji, oferowałem panu ministrowi Stanisławowi Grabskiemu, jako jedyny człowiek, dokładnie z majątkiem i celami obeznany, swe doświadczenie **bezinteresownie** (jak zaznaczono w książce).

3) Sposób, w jaki mnie, męża zaufania Fundatora zaskoczono i od umiłowanej publicznej sprawy usunięto, rzucił na mnie cień, pokrzywdził mnie moralnie, bo godność moją i rzetelność mej pracy postawił w społeczeństwie in suspenso. Prawo jawnej obrony strony **moralnej** mej sytuacji musi mi być dane. W bestronność Sądu wierzę, że uzyskam satysfakcję.

4) Pan senator Czartoryski poważył się zarzuty moje nazwać nieprawdą i oszczerstwem. Jednakowoż przytoczone jego argumenty („Gazeta Warszawska Poranna“ Nr. 201) tylko wzmacniają słuszność mych zarzutów.

Dlaczego mnie nie zaskarżył? Obraza, obelżywe słowo — to nie dowód, to tylko urabianie opinji mas; ja zaś w publikacji swej żądam śledztwa i sądu — i nad sobą. Przeciwnicy moi obrali drogę niewłaściwą, bo wymierzają sąd sami, aprodomo sua. Czartoryski argumentuje „ani hr. Grocholska, ani synowie jej... nawet nie wiedzieli o tem, że Zarząd Fundacji zamierza odpisać, a potem odpisał, sumę koło 120.000 złotych, w swoim czasie przez Fundatora im daną na kupno majątku. Zarząd tak uczynił, gdyż doszedł do przekonania, że to było zgodne z intencją nieboszczyka. Oskarżenie zaś osób o uzyskiwanie materjalnych korzyści z majątku fundacji jest nieprawdą i oszczerstwem“.

Ustęp powyższy świadczy o słuszności mych zarzutów, potwierdza je znakomicie. Bo przyznaje, że Grocholscy nie wiedzieli o „darowiźnie“ (słusznie, bo w istocie to była pożyczka). Przyznaje, że **Zarząd** (odpisał) a przecież nie miał prawa tego czynić ani ustawowo, bo nie był Zarządem, ani moralnie, bo wykonawcom testamentu, którymi właściwie byli oskarżeni przezemnie, testator takich praw zarządu majątkiem nie udzielił). Przyznaje dalej, że Zarząd to odpisanie uczynił „z przekonania“, że było ono zgodne z rzekomą „intencją“ fundatora. Intencje fundatora są zamknięte w ustawie o fundacji i w testamencie. Żadne inne rzekome intencje, żadne nie uzasadnione ustawami pretensje nie mogą być wykonywane ani likwidowane. Moje drukowane wyjaśnienie, księgi rachunkowe, wreszcie powyżej stwierdzona przez Czartoryskiego nieświadomość Grocholskich — wyraźnie świadczą, że nie darowizna, lecz pożyczka była intencją i faktem dokonanym, a odpisanie jej bezprawiem, naruszeniem majątku fundacji. I w jakiem-że to świetle chce wystawić Czartoryski ś. p. Fundatora, któryby po wniesieniu 16 lutego 1924 r. zapisu fundacyjnego miał mieć intencję zapis ten uszczuplić na rzecz krewniaków? Niech się pan senator Czartoryski zastanowi.

Więc wywnioskuje każdy, iż w ten sposób uzyskana **„darowizna“** czy **„odpisanie“** jest uzyskaną materjalną nielegalną korzyścią osób pojedynczych.

Ofiarni z cudzego wujowie, wdzięczni nieświadami bratankowie! a że w szeregu innych korzyść ta jest nielegalną, podjąłem się publicznej obrony mienia narodowego drukiem, przytaczając dowody i argumenty, dążąc jawnie i otwarcie do zbadania sprawy fundacji przez Władze i do orzeczenia Sądu Rzeczypospolitej.

Gdzie nieprawda lub oszczerstwo?

Wymagam, by Witold Czartoryski, który poważył się zarzucić mi nieprawdę i oszczerstwo, dowiódł mi ich. Niepohamowany gniew jego zdradza zastosowanie przezeń pod moim adresem tych właśnie wyrazów użytych bez podstawy, przeciwnie, bo nawet poprzedzonych argumentacją, niewzruszalnie umacniają moje zarzuty.

5) W ślad za pismem p. Czartoryskiego ukazał się w czasopismach i list współfundatorki p. Marji Zamoyskiej (Gazeta Warszawska Poranna Nr 203) też w ostry sposób zwrócony przeciwko mnie. Nie mam o to wielkiego żalu do Niej. Z serca przebaczam. Nie zna ona ustaw, nie ma pojęcia o administracji. Ona, kobieta o ewangelicznem życiu i zasadach, wierzy Czartoryskiemu, wierzy każdemu od pierwszego słowa. Ale sądzę, że ci, co Jej ogłosić taki list doradzili, uczyniliby rozumniej, gdyby doradzili zaskarżenie mnie do sądu. Fundatorce raczej wypada prosić Ministerstwo Oświaty i Ministerstwo Sprawiedliwości o bezstronne śledztwo i sąd, niż zgóry piętnować obrońcę Jej własnego dzieła. Na pierwszej niemal stronie i na ostatniej broszury mej proszę o to sąd, — odpowiedzialność przyjmuję. A czy senator Czartoryski w swoim czasie nie odrzucił mej propozycji sądu dyscyplinarnego nademną? W tym duchu ś. p. Władysław Zamoyski go nie wychowywał. Mam tylko do p. Marji Zamoyskiej prośbę, by zechciała jeszcze raz uważnie pracę mą przeczytać i zastanowić się, czyby narażał szacunek ku sobie w obronie narodowego mienia, w obronie obecnie obowiązujących fundację ustaw, w obronie celów życia ś. p. Jej Matki i ś. p. Jej Brata, jakoteż w obronie celów Jej życia własnego, bez wystarczających dowodów i pewności sumienia? Listem swym pani Zamoyska pogłębiła przepaść między tem, czego należało się po Witoldzie Czartoryskim spodziewać, a tem co on uczynił, zmuszając mnie do publicznych zarzutów i wymagania Sądu ze względów na powszechne dobro narodowe.

6) Kuratorjum Fundacji za mało jest jeszcze obeznane ze stanem faktycznym jej spraw. Większość członków nawet nie widziała jej in natura; nie przeprowadzono rewizji nie ustalono regulaminu. A to daje możność Zarządowi stawiania kuratorjum wobec ważnych na długie lata dokonanych faktów ze stratą lub szkodą dla celów fundacji. Naprzykład wydzierżawienie na długie lata dwóch folwarków (2.000 słownie dwa tysiące morgów) bez wiedzy kuratorjum, bez rozpisania konkursu: modo privato.

7) Na miejsce „przekonań“ Zarządu o rzekomych „intencjach“ Fundatora niech wejdą prawo i cele fundacji. Uczcić należy jedynie **zalegalizowaną** wolę ofiarodawcy. Prywatne interesy są uregulowane przez ś. p. Fundatora i z jego woli przezemnie. Jeśli jakie nowe powstaną, ma je według ustawy regulować Kuratorjum nie Zarząd, wreszcie Sąd Rzeczypospolitej, a nie intryga lub protekcja.

Wśród niezaprzeczalnych intencji ś. p. Fundatora najpoważniejszą była chęć zapisania całego obecnego mienia fundacji Związkowi Zamoyskich. Wobec tego może Zarząd obecny, nabrawszy „przekonania“ o takiej „intencji“, całe mienie fundacji „odpisze“ Związkowi Zamoyskich i może będzie tego zdania, że ustawa, testament, cele — to rzeczy dobre, ale... tylko dla niżej podpisanego.

Związek Zamoyskich „odpisania“ nie przyjąłby z pewnością, a Grocholscy przyjęli.

Warszawa, dnia 30 lipca 1926 r.

Dr Henryk Wilczyński.

Odezwa.

Polska jest jedynem państwem w Europie, które nie posiada do tej chwili ani jednego ośrodka naukowego dla balneologji. U nas nie ma gdzie kształcić młodego pokolenia lekarzy-fizjoterapeutów, nie ma warsztatów dla naukowej pracy na polu balneologji, nie ma instytucji, w której przemysł zdrojowy znalazłby mógł radę i pomoc w sprawach, dotyczących lekarskiego urządzenia uzdrojowisk. Brak ten tworzył zawsze jedną z bardzo ważnych przyczyn nader powolnego rozwoju naszego zdrojownictwa. Polskie Towarzystwo balneologiczne czyni już od szeregu lat starania, ażeby go usunąć. Niestety nie zdołało do tej chwili niczego wyjednać u Rządu. I nie ma wielkiej nadziei, ażeby się to udało w niedalekiej przyszłości. Skoro Rząd dać nie chce, czy dać nie może, trzeba szukać innej drogi, zapukać do innych drzwi.

Wysoki poziom krajowych uzdrowisk przyniesie niewątpliwie bardzo wielką korzyść całemu polskiemu społeczeństwu, odwiedzającemu te uzdrowiska. Przyniesie korzyść realną, bo powstaną lepsze warunki dla leczenia, a równocześnie zaspokoi uczucie dumy narodowej, bo nie trzeba już będzie obawiać się porównania własnych uzdrowisk z uzdrowiskami zagranicznemi. Wszystko, co społeczeństwo uczyni dla dobra zdrojownictwa, uczyni także dla siebie samego.

Wychodząc z powyższego założenia, zwraca się Polskie Towarzystwo balneologiczne do całego społeczeństwa z gorącym apelem o pomoc w gromadzeniu funduszów na budowę i urządzenie uniwersyteckiego Instytutu balneologicznego w Krakowie. Nawet niewielkie datki zaważą na szali, gdy dawać je będą tysiące ludzi dobrej woli. — Ziarnko do ziarnka, a zbierze się miarka. O miarki i o ziarnka na wzniesienie nowego, niezmiernie ważnego przybytku polskiej nauki i kultury prosimy polskie społeczeństwo.

Za polskie Towarzystwo balneologiczne:

Dr Teodor Cybulski, sekretarz. **Prof. Dr L. Korczyński,** prezes.

Kraków, w sierpniu 1926.

Szarotka.

Ktokolwiek kiedy śród gór napotka
roślinkę drobną z gwiazdzistych szatek
(a będzie wiedział, że to szarotka,
ten na wymarciu przedziwny kwiatek!),

niechaj się czasem po nią nie schyla,
aby ją ukryć w cieniu pamiątek, —
gdyż zachwyt minie, jak jedna chwila!
a ten bezkarnie zerwany szczątek

zawsze przypomni swojemu panu,
chociaż wspomnienia zczasem się zatrą,
że zamiast chronić od złego stanu,
bolesną krzywdę wyrządził Tatrom!

E. Kłoniecki.

Listy do Redakcji.

Wielce Szanowny Panie Redaktorze!

W imieniu i z upoważnienia grupy osób, przeciwko którym został skierowany list PP. Dr. Dr. Hiorowskiego, Jasińskiego i Zychonia („Głos Zakop.“ Nr 21 r. b.) jestem zmuszony najuprzejmiej prosić o zamieszczenie w najbliższym numerze tego pisma załączonej odezwy, którą już podpisało 20 **przedwojennych** Bratniaków z rozmaitych stron Polski i która ponad wszelką polemikę jasno i wyraźnie stwierdza cele i zamiary podpisanych.

Jak jest żywotną idea przewodnia odezwy, świadczy fakt, że zwalczana przez wzmiankowany list rzekoma „inicjatywa prywatna“ już otrzymała 56 odpowiedzi. Nadto dzień każdy przynosi nowe zgłoszenia przyłączenia się do zapoczątkowanego działania.

Proszę przyjąć zapewnienie mego poważania i szacunku

Dr Antoni Kuczewski, Zakopane.

Zakopane, 16 sierpnia 1926 r.

KOLEŻANKI I KOLEDZY!
OBYWATELKI I OBYWATELE!

Niżej podpisani w imieniu grupy pracowników, pacjentów i przyjaciół przedwojennego Towarzystwa Domu Zdrowia, uczącej się młodzieży polskiej „Pomoc Bratnia“ w Zakopanem zamierzali w 25-lecie istnienia tej instytucji zwołać do Zakopanego Zjazd w tradycyjną datę 15 sierpnia b. r. wszystkich pracowników, pacjentów i przyjaciół przedwojennego Towarzystwa Domu Zdrowia uczącej się młodzieży polskiej „Pomoc Bratnia“ w Zakopanem.

Jak ongiś w ciągu długich 25 lat, skupimy się znowu pod „Murami“ naszego „Bratniaka“, tego pierwszego polskiego sanatorjum, ludowego, tej przystani przedwojennej ogółu młodzieży polskiej, a w czasie bojów krwawych bohaterskiego żołnierstwa naszego.

Chcemy się zjednoczyć znowu wokół wielkiej idei za przykładem i pod znakiem „Bratniaka“ właśnie dziś w 25-letną rocznicę i w roku wielkich dni wstrząśnień i przerodzin moralnych.

U podnóża uroczej Gubałówki, gdzie dziś w zmienionych warunkach szuka zdrowia szczęśliwsza od nas młodzież, spotkać się musimy jak najliczniej, by znów nabrać w płuca tego powietrza optymizmu, którym nam zdrowie moralne i fizyczne przywracali Koledzy i ofiarni lekarze i patroni „Bratniaka“.

Na zjeździe „Bratniaka“ w służbie młodym znów będziemy młodzi więzią ideową walki z klęską społeczną, która ciągle jeszcze dziesiątkuje szeregi naszej młodzieży, niszcząc podstawy tworzącego się gmachu naszej państwowości.

Chcemy wierzyć, że apel ten nie pozostanie bez echa i że prasa polska dopomoże nam w opublikowaniu tego wezwania w imię hasła:

„DO MŁODYCH DLA MŁODYCH“
Stawcie się wszyscy, w których duch „Bratniaka“ jeszcze żyje!

Niech data naszego Zjazdu w Zakopanem będzie świętem młodych duchem, których tak liczne zastępy wychował przez 25 lat tak wielce zasłużony „Bratniak“.

Za Komisję organizacyjną Zjazdu:

Prof. Dr Bujwid (Kraków), Dc. Edmund Brzeziński (Zakopane), Drowa Józefowa Kuczewska (Zakopane), Dr Antoni Kuczewski (Zakopane), Generał Aleksander Litwinowicz (Warszawa), Dr Umiastowski (Wilno), Dr Józef Armer (Kraków), Dr Alfred Poller (Łódź), Helena Jakubikowa (Borysław), Major Korniłowi (Warszawa), Dr Maksymiljan Kornreich (Kraków), Łucjan Taczowski (Warszawa), Dr Henryk Raabe (Warszawa), Władysław Radwan (Warszawa), Mieczysław Rzeszótko dyr. Banku (Tarnopol), Drowa Strzelecka-Szustrowa (Łódź), Stanisław Świdwiński (Warszawa), sędzia Tuszkiewicz (Baligród), Leopold Winnicki (Zakopane), ppłk. Jan Załuska (Bygoszcz).

P. S. Zjazd ten odkładamy ze względów technicznych oraz na życzenie szeregu Kolegów na 2 stycznia 1927 r. i organizujemy go niezależnie od ogólnego Komitetu obchodu obecnej Bratniej Pomocy 2 w Zakopanem. — Uprasza się o rozpowszechnienie niniejszej odezwy w pismach miejscowych, oraz o dalsze porozumiewanie się w sprawie Zjazdu i referatów z WP. Drostwem Kuczewskimi w Zakopanem willa „Borek“.

Zakopane, dnia 25 lipca 1926.

KRONIKA.

AKADEMJA KU CZCI Ś. P. JANA KASPROWICZA odbyła się dnia 8 b. m. w sali Morskiego Oka. Licznie zgromadzona publiczność wysłuchała w głębokiem wzruszeniu pełnej polotu przemowy prof. Romera, który żegnając zmarłego imieniem nauki polskiej, podniósł odrębność twórczości poety i zasługi Jego.

Następnie prof. Dr Jan Gwalbert Pawlikowski w wytwornej mowie określił stosunek Kasprowicza „Gazdy na Harendzie“ do Tatr — witając od wierchów ducha nieśmiertelnego poety, którego życzeniem było, aby mu Bóg pozwolił:

„Przychodzić od czasu do czasu
„Nad rzekę — na pól tych pustkowie,
„Na drogę do gór tych — do lasu...“

„Mistrz nad mistrze“ Frenkiel przemówił żywem słowem poety, odczytując przepięknie szereg utworów Jego, jak: „Pieśń o burmistrzance“, „Matka“ — Szum wody — anioł — i „o śmierci“ z księgi ubogich.

Zakończył uroczystość prof. uniwersytetu czeskiego Vondracek — odczytaniem własnych przekładów utworów Kasprowicza, w języku czeskim: „Wędrowczy grajek“ i „Gdy przyjdzie czas“.

KASPROWICZ W ŻYWEM SŁOWIE. W poniedziałek 17 b. m. w dalszym ciągu uroczystości związanych ze śmiercią największego współczesnego poety polskiego, odbył się staraniem Komitetu Kasprowiczowskiego wieczór deklamacyjny pny Kazimiery Rychterówny. Występ p. R. poprzedziła prelekcja prof. Dad. Grabowskiego o twórczości Kasprowicza. Prof. Grabowski mówił naprzód o ogólnem znaczeniu poezji i jej wpływie na życie narodów — omówił znaczenie poetów w życiu tychże — udowadniając, że, aby poeta stał się poetą narodowym, potrzeba, by jego utwory nosiły na sobie piętno narodowe i aby wsiąkały w naród swą bezpośredniością i popularnością.

Po prelekcji prof. Grabowskiego wirtuozka żywego słowa p. Kazimiera Rychterówna odtworzyła, dwa hymny: „Moją pieśń wieczorną“ i „Salome“ — dalej w przekładzie Kasprowicza Shelley'a „Odę do wiatru zachodniego“ — Beyrona wyjątek z „Wędrówek Child Harolda“ — wreszcie z „Mojego Świata“ dwa utwory: Matka i Anioł. — Recytacje jej wypadły ponad wszelkie pochwały, a nastrój jaki swoją deklamacją wywołała najlepiej o tem świadczy. Wspaniale wypadły szczególniej oba hymny i Oda do wiatru zachodniego.

ODCZYT O KASPROWICZU. W sali kinoteatru „Sokół“, wynajętej przez Związek Pol. Naucz. Szkół Powszech. dla Wakac. Kursu Uniwersyt., w piątek, dnia 13 b. m., o godz. 12 w połudn., profesor Dr Tadeusz Sinko wygłosił odczyt na temat twórczości lirycznej niedawno zgasłego na ziemi górskiej Zakopanego, poety Jana Kasprowicza.

Prelegent znany już szerszemu ogółowi tutejszego społeczeństwa ze swoich znakomitych wykładów na

WŁADYSŁAW ORKAN.

Wierzenia dawne. Zabobony.

W dziecinnych latach moich wiele nasłuchałem się był opowieści o boginkach, płanetnikach, topielcach, strzygoniach i inszych dziwostworach. Żyli ludzie którzy je ocznie widzieli; byli też, którzy dowodnie świadczyli, jako ojcowie ich albo dziady mieli z niemi sprawy.

O boginkach wiedziałem, że w trzęsawiskach, mlakach mają pałace wspaniałe, że się rade pluskają w potoku, że są złośliwe, że czasem matkom nieostrożnym przemieniają dzieci, t. zn. porywając dziecko człecze, a ostawiając swoje. Słyszałem: opowiadał stary chrzesnyociec (a jakże chrzesnyociec nie wierzyć?), że je widział na oczy, jak prały w potoku, a zejrzawszy, goniły go, że ledwie uciec zdołał.

O płanetnikach-kosmaczach różne były gadki: jako z chmurami narabiają, sprowadzając deszcz, burze, powodzie; jako grad we worach ciężkich sekretnymi sposoby zbijają; jako płótna mgieł po ulewie na powietrzu suszą. Mogłem ich też oczami oglądać, jak się na chmurach przedwieczornych, niby olbrzymy kołtuniaste, wożą.

O topielcach słyszałem kilka opowieści. Najczęściej: szedł ktoś wieczorem albo wracał skądś, wypadło mu przechodzić przez ławę na rzece, albo koło jazu: a tu topielczyk (chłopiec nagi), siedzący na jazie, za zbliżeniem się onego ciska się do wody. Nic z tego nie miał mocy czynić — chyba, gdyby ktoś spadł z ławy albo, kapiąc się, naszedł na wir: tedy topielec miał walor wciągnąć go w głębinę.

Z tych stworów s t r z y g o ń (pog. Triglaw) był dla wyobraźni dziecka najnieprzyjemniejszy i zwidywaniem się po nocach straszący. Opowiadano: Wracał chłop wieczorem w zimie z torbą mąki na plecach ze młyna. Wyszedł na palenicę pustą, krzakami i jałowcami zrzadka porośniętą. Księżyc ćmawo świecił, chmury poprzedeń mknęły. Obejrzy się chłop znienacka i widzi pędzącego ku niemu strzygonia (postać bez głowy, dzierżąca głowę pod pazuchą). Ba — któżby się nie przelakł. Cisnął chłop torbę — i w ucieki. A strzygoń za nim. Chłopu ze strachu nogi zostawały, ale rwał co sił pod górę, by ujść pościgu. Osiedle przecie blisko — wpadł do pierwszej z brzegu sieni i zaparł drzwi sobą, osuwając się małożyw na ziemię. Strzygoń nie miał waloru wejść.

Mniej już trwożącem, a nawet nieco i humorystycznem wydawało się nam dzieciom s i o d ł o. Była to stwora, jak z opowieści można było wymiarkować, wielkości kota, o kocim też wyrazie łba, a nogach kaczych. Miało ono walor przysiadać ludzi w północnie. Zwłaszcza przyplątywało się nocą ku człekowi spoczywającemu po zmordowaniu dziennem. W mżeniu sennem leżącemu słyszeć się nawet nieraz dało, jak szło ostrożnie na kaczych łapach ku niemu: cap — cap... Naprzód wgramoliło się na stopy — i już nogi po kolana martwe. Poczem jęło się posuwać ku piersiom — a wraz bezwład ogarniał ciało, członki wszystkie. Gdy wtłoczyło się na piersi — włada człeka doznaku odeszła. W świadomości spoczywa, lecz ani ręką ani nogą ruszyć — i choćby krzyczał nie wiem jak, dźwięku wydać nie może. Nie przywróci się włada, aż siodło go opuści. — Mieliśmy parobka-służącego, którego siodło często przysiadało. Nieraz, gdym nocował latem na piętrze stodoły na sianie, słyszałem, jak je witał zbliżające się. „Tuś psiakość!“ — i coraz słabiej przyklinał, coraz słabiej — aż głos się, przysiadłemu, stracił. Raz, mówi, dopadł je, nim go zdążyło przysiąść i cisnął z piętra na boisko. Nazajutrz, na tem miejscu, gdzie spadło, była jeno odrobina smoły.

O różnych jeszcze złych siłach, więcej lub mniej złośliwych stworach słuchałem się w dzieciństwie. Niedawny czas — a mało już z tych sił niesamowitych w wierzeniu ludzi pozostało. Jakoś to wszystko z otwarciem wsi na przestrzeń świata — jakby z otwarciem drzwi stodoły — po kątach mrocznych poniknęło. Mądrzej stało się i nudniej. — Nie umieli sobie ci, co zaznali jeszcze mocy owych zjaw różnych wytłumaczyć, skąd to tak nagle a nieznacznie wszystko się gdzieś pochowało: jakby było jeno złudą zmysłów, w co uwierzyć trudno przychodziło. Więc powstała opowieść, do dziś się tłukąca: iż zaklął je jeden mający osobliwą władzę. Ociec święty (pono Pius IX) i przez to władę straciły. Stały się jako cienie, chroniące się lękliwie po mroku. Pozapadały w podziemia, w debrze, w mlaki — i już się oczom ludzkim, przynajmniej w postaciach dawnych, nie ukazują. Są wprawdzie jeszcze miejsca wyjątkowe — w każdej niemal okolicy — gdzie „coś“ się kryje. Koło takich miejsc przechodzić, zwłaszcza nocą, jakoś — mówią — ob-

Kursie Uniwersyteckim z dziedziny liryki polskiej odczytem dzisiejszym wrył się głęboko w serca słuchaczów i porwał na wyżyny umiłowane przez Kasprowicza. Treścią odczytu było ostatnie dzieło poety „Marchott".

Podkreślając nadewszystko jeden moment zawartych tam myśli: „Jest w ludzie siła niespożyta, która się kryje pod siermięgą w skrach okryta", mówca tak precyzyjnie odzwierciedlił psychikę ideologji poety, że Marchott stał się dziełem bardzo wysokiej miary w poczuciu zgórą 300 osób, które wysłuchały odczytu.

Koniec przemówienia uwieńczył huragan oklasków i cicha, oczekiwana serdeczna cześć dla poety Króla-Ducha, który nas niedawno osierocił. **Pe. El.**

ZAPYTUJEMY miejski Urząd Zdrowia, jaka ustawa pozwala na istnienie w centrum uzdrowiska otwartych gnojówek? Kwestja ta interesuje wszystkich ludzi o zachodnim sposobie myślenia i konsekwencji w czynach.

FUNDUSZ BUDOWY INSTYTUTU BALNEOLOGICZNEGO. Przed paru dniami odbył się w Szczawnicy raut z tańcami na rzecz budowy Instytutu balneologicznego w Krakowie. Czysty dochód w kwocie 700 zł. tworzy zaczątek funduszu gromadzonego na powyższy cel z inicjatywy Polskiego Towarzystwa Balneologicznego.

Organizacją rautu zajmowali się z wielką energją i poświęceniem obok lekarzy szczawnickich pp.: Dr Żulińskiego, Dr Detlof-Kotarskiej i Dr Włyńskiego, p. Dr Pełczyńska, żona lekarza z Radomia, p. Dr Zulińska, pp. Prokuratorstwo Chrzanowie, Dyrektor Zakładu szczawnickiego p. inż. Kalinowski. Właściciel Szczawnicy hr. Adam Stadnicki oddał na cele rautu bezpłatnie salę balową Dworca Gościnnego wraz z oświetleniem. Część muzyczno-wokalną programu wypełniły Panie: Chodecka, Łozińska i Rudecka, oraz Panowie: Łoziński i Sarnecki.

Akcja Towarzystwa balneologicznego, popierana przez lekarzy, społeczeństwo i prasę zaczyna wydawać owoce. W społeczeństwie obudziło się zajęcie dla spraw zdrojownictwa, a wraz z tem obudziła się wola zbiorowego czynu. I żywić wolno niepłonną nadzieję, że już w niedalekiej przyszłości stanie w Krakowie nowy, a tak bardzo potrzebny przybytek, wniesiony dla polskiej nauki i kultury, symptom polskiego społeczeństwa.

Lista gości

od 10 do 17 sierpnia 1926 r.

Allerhand Gustaw, Lwów — Smereków.
Armiński dr. Gerard, Warszawa — Konradówka.
Apslówna Tola. Kraków — Nowotarska 17.
Adamska Anna, Łódź — Elektron.
Adamska Marja, Łódź — Elektron.
Antoniewicz dr Janina, Warszawa — Pardałówka 16.
Ausion Walerja. Poznań — Arwa.
Ajnbeżanka Róża, Warszawa — Kaszelewskiego 1.
Altman Sender, Gorzkowice — Dworek.
Arnhold dr. Joachim, Kraków — Zdrój.
Aleksandrowicz M., z r., Warszawa — Krupówki 42.
Abrahamowicz Władysław, Lwów — Krokus.
Ambrożewicz Antoni, Kraków — Sanato.
Albetrówna Perla, Łódź — Chramcówki 1.
Adler Józef, Lwów — Błękitna.
Brandtowa Helena, Warszawa — Skibówki Lorenz.
Blachrus ks. Wład., Ugoszcz — Księżówka.
Balawia Stan., Warszawa — Poraj.
Bajbo H. z s., Warszawa — Wanda.
Banachiewicz Ign. z r., Warszawa — Wanda.
Bałkowa Marja, Kraków — Bajka.
Bachorz Kaz. z ż., Chrzanów — Krupówki 17.
Balhelt Anna, z r., Bielsko — h. p. Gewontem.
Balhelt Marja z r., Bielsko — Szałas.
Banachiewicz Ignacy z r., Zawiercie — Modrzejów.
Baranowski Piotr, Warszawa — Gencjana.
Badera Wiktor, Częstochowa — Anielówka.
Brahmer dr. Miecz. Kraków — Cieszynianka.
Baranowa A. i Joachim, Lwów — Lwowianka.
Baderowa Alberta, Lwów — Ermitage.
Baumwitterowa Judyta z c., Warszawa — Łada.
Batawia Janina, Warszawa — Wielkopolanka.
Brzezicka Apolonja z c., Warszawa — Adela.
Bern Adela, Lwów — Ermitage.
Bętkowska Joanna, Warszawa — Kosówka.
Beres dr. Rudolf z r., Kraków — Kujawianka.
Bętkowska Janina, Warszawa — Jadwiniówka.
Berlinerblau Stella z c., Łódź — Obrochtówka.
Beck Süssman, Lwów — Kościeliska 74.
Bremer Izabella, Wiedeń — Kasprusie 56.
Bęben Fr., z r., Leżajsk — Kamieniec.
Bęben Walery, Leżajsk — Kamieniec.
Brzechffa Helena, Częstochowa — Łubień.
Berkowicz Amelja, Warszawa — Amerykanka.
Berkowicz Estera, Warszawa — Amerykanka.
Benzefowa Teresa, Sosnowiec — Żywcz. Obrochta.
Beck Lucia, Białe — Cieszynianka.
de Bleuder Edwarde, Warszawa — Olcza 52.
Berlandstein Abram., Warszawa — Olcza 52.
Blichewicz W., Łowicz — Słonecznik.
Bieżanowski St. z ż., Tarn. Góry — Małopolanka.
Bialer Aron, Łódź — Poraj.
Bielecki Witold, Kraków — Łomnica.
Bielobradek Wl., Warszawa — h. p. Gewontem.
Bińkowska Br., Sosnowiec — Antałówka Rudkowski.
Białkowski Józef, Łódź — Żywczańskie 1303.
Birgfellner Józef, Warszawa — Sas.
Bikowski Ludwik z ż., Poznań — Lasek.
Broszkiewicz Marja, Warszawa — Szałas.
Borkowski Adolf, Janów — Cz. Staw.
Bogatkowski Henryk, Łowicz — Cz. Staw.
Bobakowska Irena, Warszawa — Jadwiniówka.
Brożkowa Józefa, Kraków — Bachledy 692.
Bojkówna Stan., Sosnowiec — Ciągłówka Zwijacz.
Borowska Janina, Warszawa — Sulejówka.
Bronikowska Natalja, Chełmno — Cz. Krzyż.
Bochnia Jan z ż., Krosno — Pod M. Boską.
Bolkowska Stefanja z s., Łódź — Jasna.
Borowiecka Marja, Warszawa — Warszawianka.
Bołdokówna Marja, Lublin — Leśniakówka.
Broniecka Janina, Pabjanice — Mielówka.
Brodiak Marja, Biała — Kubinówka.
Brożynówna Stefanja, Zabierzów — Bystre 23.
Bonicki Maurycy z ż., Łódź — Kościeliska 25.
Bojakowska Olga, Czchów — Halszka.
Borkowski Benedykt, Dąbrowa — Księżówka.
Bubna Kuhn G., Poznań — Chałub. Cieśla.
Buda Cyprjan z ż., Bydgoszcz — Kresy.
Blumenthal Halina, Warszawa — Elektron.
Bytomski Bol. z ż., Chrzanów — Wrzos.
Bryszowa Ala z c., Dąbie — George.
Cegielska Zofja, Warszawa — Limba.
Cisekówna Józefa, Domaradz — do Szp. Bachleda.
Ciommer Jan i Elżb., Katowice — Gerlach.
Cukierman Chil. Lublin — Krupówki 35.
Cukier Frajda, Warszawa — Olcza 52.
Chorowicz dr. I. z r., Kraków — Witkiewicza Brzega.
Chonowski Feliks, Warszawa — Stamary.
Chachajówna Marja, Warszawa — h. p. Gewontem.
Chmielewska Janina, Włocławek — Zakrzówek.
Czarniecka Anna, Kielce — Marzena.
Czubaszkówna Janina, Lublin — Leśniakówka.
Czarny Chaim, Warszawa — Wanda.
Dąbrowa Stan., Sierpc — Łomnica.
Dawidson Ignacy, Bystra — Wanda.
Dąbrowska Hanne, Warszawa — Koliba.
Denderski Ignacy z ż., Mieszawa — Beduinka.
Deschamp Henryk z ż., Francja — Renaissance.
Drzewiecki Janusz, Warszawa — Paryżanka.
Detkówna Irena, Sosnowiec — Ciągłówka Zwijacz.
Dębska Eugenja, Kargoszyn — San. Naucz.
Deszan dr. Stan., Warszawa — Bystre 4.
Dziubowa Anna z r., Chrzanów — Ornak.
Dziuba Feliks, Chrzanów — Ornak.
Dziubek Adam, Kęty — Krup. za w. Curuś.
Dźwigoński Józef, Gdańsk — Konradówka.
Dziembowska Stan., Bydgoszcz — Arwa.
Dobija Miecz., Warszawa — Dom Wycieczk.
Dominikówna Marja, Kraków — Ciernista.
Dobniewicz Bolesław z c., Warszawa — Henka.
Dojan Karol, Częstochowa — Wiktorja.
Dudek Henryk z r., Kraków — Liljana.
Dunkelblum Anna, Chrzanów — Ornak.
Duzinkiewiczówna Jadw., Kraków — Kościeliska 66.
Dubrawski Mikołaj, Jadańce — Hanna.
Dubacz Roman, Lublin — Siemianówka.
Duduński Wł. z ż., Warszawa — Piast.
Eisnerówna Glika, Łódź — Cz. Dwór.
Eisnerówna Rozalja, Łódź — Cz. Dwór.
Ende Ludwika, Kraków — Bocian.
Ernst Gertruda, Kr. Huta — Cieszynianka.
Engel Artur z r., Łódź — Zalesie.
Erlich dr. Bertold, Kraków — Radowid.
Flatau Janina, Warszawa — Wielkopolanka.
Fajnreich Marja z r., Sosnowiec — Ballada.
Flate Sara, Łódź — Krupówki 35.
Frąckiewicz Tadeusz, Warszawa — Nirwana.
Falkowska Helena, Piotrków — Krupówki 17.
Fajnrajch Marja z c., Sosnowiec — Mielochówka.
Fajngold Anna, Warszawa — Pod Reglami 406.
Fram Helena, Warszawa — Bajka.
Fabrykant Henryk z m., Łódź — Poraj.
Freyman Bronisława, Warszawa — Przedświt.
Ferensiewicz Kazimierz, Stanisławów — Oaza.
Freund Wilhelm z ż., Częstochowa — Sarjusz.
Friedbergowa Zofja, Poznań — n. koleją Zwijacz.
Firstenberżanka Stef., Będzin — Oleńka.
Fink dr. Adolf, Tarnów — Lublinianka.
Filipińska Halina, Sosnowiec — Świetlana.
Finkelstein Roma, Częstochowa — Sienkiewiczówka.
Folgenhauer Otto z r., Szopienice — h. p. Gewontem.
Fuks Łazarz z ż., Łódź — Skibówki 17.
Frycze Marta, Kalisz — Renaissance.
Gartenberg Anna, Przemyśl — Bystre Jacina.
Głażewski Józef, Warszawa — Arwa.
Grametowski St., Bydgoszcz — Stamary.
Grajcerowa Dorota, Chrzanów — Ornak.
Glabiszowa Katarzyna z s. Wielkop. — M. Oko.
Grabowski Władysław, Bydgoszcz — Świetlana.
Grabschieft Uerman, Jasło — Zagórze.
Grabowski Romuald, Ameryka — Renaissance.
Galińska Ida, Kraków — Warta

dziorno, straszy. Ale to już jeno miejsce puste, gdzie „coś" mieszkanie miało; ostało po tem powietrze dziwne, atmosfera.

Niedawny czas. Jeszcze Witkiewicz przed laty dwudziestu paru w spostrzeżeniach swych odnośnie do góralszczyzny zauważa:

„Religja chłopska nie jest ściśle taką, jakiej uczy katechizm; jest ona dotąd związana z innymi pierwiastkami, albo dawnych wierzeń, albo też z dodatkami i zboczeniami, wynikającemi z potrzeb psychicznych, którym religja nauczana w szkole i kościele nie czyni zadość. Zabobon nie jest niczem innem, tylko takiem dopełnieniem religji, która nie jest w stanie przeniknąć i oświetlić wszystkich tajnych zaułków pierwotnej duszy. Zabobon, czyli reszta dawnych wierzeń lub nowo powstałych sposobów wyjaśnienia, drażniących umysł i uczucie, powikłanych tajemnic bytu, łączy się z religją z katechizmu i wytwarza splot pojęć, który jest nieraz bardzo daleki od ścisłej zgodności z dogmatyzmem. Nowe pokolenie przystosowuje się wprawdzie coraz bardziej pod względem obrządkowym do Kościoła, lecz uczuciem dorabia do religji urzędowej to wszystko, co wydaje mu się potrzebne, żeby byt jego był możliwy, żeby znalazł dostateczną oporę w powikłaniach życia. Religja chłopska jest rzeczywiście szczególną religją, pełną nadzwyczajnego interesu dla badaczy. Lud wierzy w Matkę Boską Kalwaryjską i Ludzimirską, ale też wierzy w czyszczącą i zbawczą siłę ognia i wody; wierzy w „płagaca, który jak raz okiem chluśnie", to urok się człowieka chwyta; wierzy we Wszechmoc Boską, ale wierzy i w dziewięć węgli puszczonych na wodę; szuka on opory i pomocy w „mentalikach" kościelnych, jak i w „niespodzianych krzyżykach" (swastykach), którymi znaczy sprzęt każdy; wierzy on, że „cosik" strzeże zbójnickich pieniędzy, a cosik innego zbawia duszę. Wszędzie otacza człowieka to „cosik", ten świat tajemnic, wszędzie uderza jego umysł niepewność i niejasność, stosunku przyczyn i skutków, które wyjaśnić, lub którym zapobiec może Pan Jezus, Matka Boska, lub „cosik".

Racjonalizm życia współczesnego, przeciskania się pojęć ze świata do najbardziej zaleśnych zakątków, przerzedzają, niby miotły wpadłych w stodołę promieni, schronne w mroku ścian wierzenia. Co zdawało się tajemniczem, widzi się kątem ściany i podłogi z rzuconą mierzwą barłogu. Rozczarowanie pewne z rozjaśnienia — ale to już tak w odpłacie: za wiedzą pustka się chowa. Któżby ducha w południe szukał?

Lecz nie tak prędko stanie się pusto-wiednem życie. A już rolnik nigdy chyba racjonalistą zupełnym nie będzie. Wciąż ma do czynienia z niewiadomem. Deszcze, posuchy, grad, powodzi, zaraza polna, pomór na żywinę — wciąż czyhają na jego pracę i przychowek wrogie, nieznane siły. Loterją jest każdy zasiew, każde poczynanie. Warunki te, w jakich żyje, zależność nieustanna od niewiadomego, klęski żywiołów, nieszczęścia, budzą niepewność ciągłą i obawę, a te znów każą szukać porady i wytłumaczeń u wszystkiego, co wyobraźni stwożonej podpada. Zabobon ma tu trwale podatne podłoże. I pokąd nie wynajdą gromochronów od klęsk, płotów przeciw epidemjom, zarazom, a recept przeciw nieszczęściu i śmierci, zabobon ze wsi nie zniknie.

———oOo———

Gajdziński Stef., z r., Opoczne — Kościeliska 1520.
Granzow Wacław, Zaleszczyki — Orla.
Ganowiczówna Zofja, Konina — Orlątko.
Gacek Br., z ż., Warszawa — Szkolna Czarniakowa.
Glatterowa Franc., Łódź — Zagórze.
Gembski Jan, z ż., Warszawa — Warszawianka.
Gębica Jan, Kielce — Staszeczkówka.
Greibach Wilhelm, Sambor — Cieślówka.
Gwiazdówna Zofja, Warszawa — Luna.
Gritzmann Arnold, Lwów — Hala.
Glik Aleksander, Łódź — Sarjusz.
Ginsberg Salomon, Sosnowiec — Ballada.
Grinbergowa Marja, Warszawa — Cz. Krzyż.
Giebułtowski Stan., z r., Kraków — Wanda.
Growiński Ludwik, Warszawa — Siemianówka.
Goszewatinkówna O., Częstochowa — Warszawianka.
Gołębiowska Apolonja, Warszawa — Renaissance.
Galińska Stefanja, Kalisz — Szopenówka.
Gordek Franc., Piotrków — Rest. Strążyska.
Goldstein Zofja z s., Warszawa — Janosik.
Goldberg Elsa, Bielsko — M. Oko.
Głodowa Walerja, Szczucin — Wanda.
Goldberg Giza, Lwów — h. p. Gewontem.
Goldschmied Else, Bielsko — h. p. Gewontem.
Grossówna Dora, Kraków — Zagórze.
Gólska Helena z s., Kraków — Hala.
Gorzykowska Róża, Częstochowa — Zakopianka.
Głowacka Irena, Mielec — Dzidka.
Goldfarb Juljan z ż., Przemyśl — Kościeliska 33.
Grohman Zofja, Kraków — Helena.
Grochulski Józef, Sosnowiec — Kościeliska 61.
Górska Zofja, Ostrowiec — Krystyna.
Goldberg Anna, Warszawa — Helenka.
Goldberg dr. Gustaw, Lwów — Mak.
Goldhamer dr. Jakób z ż., Lwów — Mak.
Guttakowski Klemens z ż., Warszawa — Wierchy.
Gumowski Zygmunt, Płock — Łomnica.
Gutowska Dorota, Warszawa — Konradówka.
Gluziński Tadeusz, Grodziec — Kosówka.
Gumiński Romuald z ż., Warszawa — Dworzec Tatrz.
Grünszpan Marja z s., Kraków — Bocian.
Gutman dr. Ignacy, Kraków — Curuśka.
Grünwald Bala z s., Będzin — Ballada.
Guewówna Janina, Lelów — Sas.
Gutentag Albert, Lwów — Bronisława.
Grundmanówna Gustawa, Częstochowa — Świt.
Gurakówna Anna i Wiktorja, Kraków — Gerlach.
Grzybowska Stan., Warszawa — Cz. Krzyż.
Hauser Tadeusz, Lwów — Cz. Staw.
Handelsman Marceli, Warszawa — Wojciechowo.
Hadam Tomasz, Sandomierz — Pod Gubałówką.
Hainda Paweł z c., Oświęcim — Ciągłówka Zwijacz.
Handelsman dr. Bron., Łódź — Borek.
Hoesick Ferdynand, Warszawa Radowid.
Hans Baila z s., Warszawa — Piast.
Hasman Tadeusz, Sambor — Stamary.
Hertz Władysł., Warszawa — Warszawianka.
Herzik Jakób, Warszawa — Borek.
Heilpern dr. Jerzy z ż., Lwów — Gerlach.
Henoch dr. Władysław, Warszawa — Stamary.
Herink Artur F. z r., Warszawa — Bristol.
Heinrich Marja, Warszawa — Warszawianka.
Hercenberg Eliza z s., Łódź — Wójtówka.
Hemmerling ks. Bron., Droszew — Beduinka.
Hellmich Janina z s., Warszawa — Flora.
Helperinowa Wanda, Warszawa — Radowid.
Hirszlowa Frania, Strussów — Fiesłówka.
Horoszowska Aleks., Janów Lub. — Kresy.
Hordyńska Helena, Wiedeń — Kasprusie 58.
Holmowa Janina z c., Lwów — Konradówka.
Hoppówna dr. Irena, Poznań — Chramcówki 188.
Horoszowa Michalina, Lublin — Curuśka.
Hrynkiewicz Marja, Warszawa — Sercanki.
Irlicht Zelman z r., Brzeziny — Kościeliska 94.
Izierska Józefa z s., Lwów — Józefa.
Iwanów Aleksy, Nieświerz — Cz. Krzyż.
Jabłoński Michał, Warszawa — Nowa.
Jagniatowski Wł., z ż., Warszawa — Szałas.
Jaśkówna Karolina, Chicago — Ludka.
Jaśkówna Antonina, Chicago — Ludka.
Jaworski Stefan, Warszawa — Ustup Wanda.
Jakimiak Ludwika, Warszawa — Gencjana.
Jarosz Tadeusz, Kraków — Arwa.
Jasiński Jan, Bydgoszcz — Stamary.
Jarosz Kazimierz z ż., Kraków — Renaissance.
Jagorzewski Mieczysław, Łódź — Zalesie.
Janowska Jadw., Warszawa — Świetlana.
Jakóbiec dr. Jan z r. Kraków — Renaissance.
Janiczek Antoni, Przemyśl — Renaissance.
Jagodzińska Stanisł., Piotrków — Japonja.
Jamott Witold z r., Włocławek — Bristol.
Jaworska Zofja, Warszawa — Flora.
Jeżewski Miecz., Ruda Pab., — Wiosna.
Jeleński Józef, Grudziądz — Dworzec kol.
Jedlicz Józef, Lwów — Zochna.
Józefczyk Przemysław, Katowice — Stamary.
Jurczak Roman, Krosno — Zakątek.
Jurczyński ks. Stefan, Kazimierz — Wojc. Roj.

Kasirski Aleks., Radom — Radowid.
Karsz Dr Stan. z ż., Grodziec — Radowid.
Karbowiczek Władysław, Wilno — Nowotarska 190.
Krassowska Marja, Wilno — Ciągłówka, Zwijacz.
Krakowska Aniela, Biecz — Królewianka.
Kałuszyner H. Łódź — Krakowianka.
Krakowiak Lucjan, Sosnowiec — do Poronina, Grobl.
Karkbaszówna Urszula, Toruń — Antałówka, Rutk.
Karczewski Apolinary, Częstochowa — Pogoń.
Krawczyńska Jadwiga, Warszawa — Bochdanówka.
Kallmann Herman, Bielsko — Wierchy.
Kania Andrzej, Miechów — Nowotarska 19.
Kapicki Lucjan, Warszawa — Grabówka.
Katnecki Teofil, Poznań — Mięguszowiecka.
Kasińska Eug., Warszawa — Krupówki 17.
Kazówna Anna, Kraków — Walówka.
Kadłubowski Zygm. z ż., Suwałki — Sanato.
Keil Lia, Katowice — Irys.
Krasowska Dr Stan., Warszawa — Warszawianka.
Krajewska Karolina, Kraków — Amerykanka.
Kawczak Jan, Sędziejowice — Bristol.
Kłapowa Cecylja, Mysłowice — Oksza.
Kalus ks. Paweł, Kamieniec — hot. Turystów.
Keitelman Adela, Kraków — Zdrój.
Kędzierski Ignacy z ż., Lublin — Stamary.
Krzemiński Jerzy, Warszawa — Płazówka.
Kieszczyński Zdzisław z ż., Warszawa — Radowid.
Kenigstein Malina z c., Warszawa — Albion.
Klein K., Bielsko — hot. pod Gewontem.
Kelpe Ludomir, Warszawa — Rest. Strążyska.
Krzemieniowa Adela, Wadowice — Szpitalna, Bachl.
Keniżanka Wład., Łódź — Anielówka.
Kwiatkowska Matylda, Modlin — Cz. Krzyż.
Kiślówna Marja, Częstochowa — Walówka.
Kisielewska Julja, Płock — Ślimakówka.
Kirkor Dr Stan., Warszawa — Warszawianka.
Klimontowicz Jakób z ż., Warszawa — Ermitage.
Kinderman Edward z ż., Łódź — Zofjówka.
Kowalska Janina, Warszawa — Zakrzówek.
Kopplówna Dorota, Warszawa — za Bramką.
Knopff Amelja, Lwów — Oaza.
Korn Adolf, Wilno — Zdrój.

Kopice Adela, Katowice — Błękitna.
Kopiec Marja, Katowice — Błękitna.
Kordjak Piotr, Warszawa — Gencjana.
Kociński Dr Paweł z ż., Kraków — Hanna.
Kobos Dr Henryk, Piotrków — Rest. Strążyska.
Klopfert Regina Eug., Warszawa — Janosik.
Kołeczek ks. Ignacy, Trześniów — Księżówka.
Kossor Wanda, Częstochowa — Jaśka.
Kopczyński Teofil, Warszawa — Nirwana.
Kondratowicz Imszenik Adam, Warszawa, Dom Chał.
Kossowska Rasza, Iwje — George.
Krotowski Edmund, Warszawa — Cieślówka.
Kostkówna Zofja, Domaradz — Sanat. Naucz.
Kobylińska Wiera, Warszawa — Warszawianka.
Kosibówna Józefa, Mielec, Szpitalna, Bachleda.
Kłopotowski Henryk, Siedlce — Hanna.
Konopka Władysław, Borysław — Oleńka.
Komorowskie Elżb. i Barb., Toruń — nad koleją Zwij.
Korytowski Andrzej, Czyste — Koliba.
Kon Helena, Łódź — Poraj.
Kowalska Eugenja, Toruń — Bystre 23.
Kosińska Janina, Tarnów — Helenka.
Kuczyński Edward, Warszawa — Turnia.
Klugowa Marja — Jaworzynka.
Kurnatowska Helena, Kwiatkowice — Lipnica.
Kuspisz Jerzy, Warszawa — Stamary.
Kmik Dr Waldemar z ż., Katowice — Stamary.
Kulaszkiewicz Janina, Lwów — Chałub., Cieśla.
Kumaniecki Dr Kaz. z r., Kraków — Bochdanówka.
Kussak Franc., Konin — Sanat. Naucz.
Kusner Edmund, Kraków — Renaissance.
Kurek Antonina, Kraków — Amerykanka.
Kurowski Stan. z ż., Warszawa — Cetnarski.
Kurzówna Michalina, Jasło — Curuśka.
Kuls Stefan i Marjan, Poznań — Orcio.
Kukawski Zygm. z ż., Warszawa — pod M. Boską.
Kubacki Kornel, Warszawa — Zakrzówek.
Krygowski Dr Zdz. z r., Kraków — Cz. Staw.
Krzywonos Agnieszka z dz., Przemyśl, Kotelnica 185
Krygowski Dr Zdz. z r., Poznań — Świetlana.
Krykus Malwina, Warszawa — Świt.
Krzyściak Wojciech, Kraków — Wójtówka.
Landau Dr Aleks., Warszawa — Warszawianka.

Lang Karol, Radymno — Ligja.
Lassocianka Irena, Włocławek — Krokus.
Latowski Zdzisław, Poznań — Orlątko.
Lalicki Stefan z r., Gdańsk — hot. Sport.
Lany Michał, Borysław — hot. pod Gewontem.
Languas Hanka, Łódź — Krupówki 75.
Lajzerowicz Regina, Łódź — Krupówki 75.
Landau Marja, Warszawa — Łada.
Laskiewicz Tytus z ż., Lwów — hot. pod Gewontem.
Laukener Henry, Kraków — Radowid.
Lewkowicz Emil, Kraków — Poraj.
Lewi Eugenja, Łódź — Małopolanka.
Lebiedzki Piotr, Brzeszcze — hot. Sport.
Leichtfriedówna Ema, Jarosław — Cieślówka.
Lewicki Adam, Kraków — Szopenówka.
Lewandowska Zofja, Aleksandrów, Cieszynianka.
Lewicka Emma, Kraków — Kasprusie 58.
Lesiński Marjan, Poznań — Poraj.
Ledóchowska Marja, Warszawa — Leśniakówka.
Lewicki Józef, Leżajsk — Elektrownia.
Lewin Dawid, Będzin — Dworek.
Lewinówna Fajga, Warszawa — Olcza 52.
Littmann Anna, Kraków — Gajówka.
Limbach Jan z s., Katowice — Stamary.
Ligęza Tadeusz z ż., Kraków — do Olczy 666.
Lidynia Hildegrad, Katowice — Wiktorja.
Löffelholz Dr Saul, Kraków — Nowotarska 17.
Löw Dr Alfred z ż., Poprad — M. Oko.
Lorenson Emil, Mikołów — Wołodyjówka.
Lorenson Marja, Katowice — Wołodyjówka.
Lubiniecki Jan, Warszawa — Gosp. Włóczęgów.
Lustig Józef z r., Lwów — Polanka.
Lutczyński Jan, Pruszków — Ciągłówka, Zwijacz.
Lutczyńska Irena, Pruszkiew — Ciągłówka, Zwijacz.
Ludwig Zofja, Warszawa — Zośka.
Lück Leon, Warszawa — Marylka.
Łochowski Szymon, Warszawa — Tomkówka.
Łapińska Jadwiga, Kraków — Storczyk.
Ławnicki M. J. z r., Ameryka — Renaissance.
Łapicka Alina, Warszawa — Warszawianka.
Małkowska Urszula, Lwów — Lwowianka.
Makowiecki Zenon, Skierniewice — Siemianówka.
Majewicz Władysław z ż., Poznań — Warszawianka.
Mackiewicz Jan, Lwów — Litwinka.
Machowiczowa Zofja, Bielsko — Rennaissance.
Mańkowska Jadwiga, Kalisz — h. p. Gewontem.
Majerowicz Janina, Łódź — Małopolanka.
Majewski Kazimierz z ż., Chicago — Stamary.
Machoń Karol, Nowy Bytom — Gerlach.
Mayer Emil z r., Kraków — Kościeliska 40.
Marciszówna Marja, Kraków — Olcza, Staszel.
Marienstras Estera, Warszawa — Świt.
Majeran Harry, Warszawa — Warszawianka.
Maliniak Helena, Warszawa — Zagórze.
Maruska Łucjan, Węgrów — Anielówka.
Machowiczowa Zofja, Bielsko — Rennaissance.
Marweg Jan, Poznań — Warszawianka.
Mardyłówna Helena, Kraków — Kościel., Sobczak.
Markus Jakób, Kraków — Nowa.
Mańkowska Jadwiga, Kalisz — Szopenówka.
Metzger Józef, Kraków — do Jaszczurówki 12.
Mercik Wojciech, Łowicz — Cz. Staw.
Medias Leon z ż., Drohobycz — Murań.
Meissner Zdzisław z ż., Warszawa — Hanna
Meisels Monek, Kutno — Dworek.
Mleczkówna Katarzyna, Bochnia — Bystre 23.
Michalski Edward, Łódź — Warszawianka.
Mielnik Kazimierz, Katowice — Królewianka.
Miechowska Marja, Warszawa — Stamary.
Michałowicz Marja, Poznań — Orlątko.
Micewicz Dr Stanisław, Warszawa — Przedświt.
Missiuro Dr Włodzimierz, Warszawa — Cz. Krzyż.
Michelowa Janina, Warszawa — Cz. Krzyż.
Minichowski Tadeusz, Poznań — Anka.
Mongird Wacław, Wilno — Marylka.
Mołotkowska Stefanja, Warszawa — Mieczyk.
Morgenroth Dr Sina, Przemyśl — Szymony, Groblowy
Modzelewska Marja, Łęczyca — Gerlach.
Mołodyńska Helena, Toruń — Chramcówki 10.
Mróz Artur, Warszawa — Stamary.
Montygerd Dr Wiktor, Warszawa — Cz. Krzyż.
Moszczyńska Janina, Warszawa — Bajka.
Murach Dr Ignacy z ż., Bydgoszcz — Stamary.
Murdzieński Dr Feliks, Kraków — Wołodyjówka.
Musiałówna Zofja, Pruchnik — Cieślówka.
Müller Dr Władysław, Poznań — M. Oko.
Münzer Dr Leon z ż., Wiedeń — Wierchy.
Mucha Felicjan, Mysłowice — Janosik.
Myszkowska Danuta, Łuck — Wanda.
Młynarski Samuel, Rybnik — Marta.
Młynarski Dr Wład. z ż., Tyczyn — Lublinianka.
Nawrotówna Zofja, Kraków — Oaza.
Nathes Franc . z ż., Łódź — Oleńka.
Napiórkowska Irena, Warszawa — Żywcz., Sulejka.
Nawratówna Krystyna, Warszawa — Wójciakówka.
Narkiewicz Dr Ludwik z ż., Warszawa — Oaza.
Nawrocki Leon, Poznań — Anka.

Namysłówna Józefa i Wiktor, Ostrów — Zochna.
Narbut Henryk z ż., Warszawa — Włodka.
Nawrocki Dr Stan. z r., Warszawa — M. Oko.
Nearing Elena, Starogard — M. Oko.
Nebenzahl Henryk, Wiedeń — Zagórze.
Neftalin Regina i Henryk, Łódź — Do Olczy.
Neftalin Zofja, Łódź — Do Olczy.
Niewiadomska Halina, Warszawa — Szałas.
Niedzielski Michał z ż., Kielce — Zośka.
Nisenson Janina, Warszawa — Biały Dwór.
Niedzielska Bron., Piotrków — Restaur., Strążyska.
Nizieniecki Tadeusz z s., Lwów — Zacisze.
Nikolay Dr Stanisław, Bydgoszcz — h. p. Gewontem.
Niwińska Marja, Warszawa — Gerlach.
Nowotny Jerzy, Lwów — Warszawianka.
Noworolnik Franc. z ż., Kraków — Kamieniec 1337.
Nowicka Antonina, Pniew — Wojtuś.
Nowicka Henryka, Międzychód — Wojtuś.
Nowicka Leonja, Międzychód — Wojtuś.
Norek Henryk L. z s., Przemyśl — Wanda.
Nowak Władysław z ż., Jasło — Kamieniec 1380.
Noskowa Marja, Kraków — Cz. Krzyż.
Noack Joanna, Katowice — Irys.
Nowakowski Eug., Warszawa — Nasza.
Nowakowska Marja, Prokocim — Chramcówki, Roj.
Nowakówna Józefa, Warszawa — Kasprusie 38.
Nowakowa Marja, Warszawa — Smereków.
Nowakowa Marja z c., Warszawa — Janka.
Nowicki Wład., Lublin — Nowotarska 255.
Osuchowska Hel. i Eug., Skierniewice — Siemianówka
Otęski Dr Leonard z c., Gorlice — Litwinka.
Opoczyński Artur, Kraków — Zdrój.
Opoczyński Juda, Kraków — Zdrój.
Ornhold Dr Joachim, Kraków — Zdrój.
Ogórek Aleksander, Kraków — Krupówki, Tatar.
Ornassówna Anna, Toruń — Antałówka, Rutkowska.
Ossolińska Stefanja, Lwów — Wrzos.
Owczarek Dr Aleks., Warszawa — Chałub., Ślimak.
Opolski Eug. z ż., Hyzne — Wanda.
Orgelbrand Wacław z ż., Warszawa — Bristol.
Ordyńska Teodora z r., Łódź — Żychoniówka.
Owidzka Helena z c., Model — Żychoniówka.
Orłowski Wacław, Warszawa — Sanato.
O'Machony Yay, Lwów — Sanato.
Opieliński Stefan, Poznań — Arwa.
Openheim Berek, Warszawa — Olcza 52.
Oppenheim Bernard, Warszawa — Radowid.
Palmer Ludwika, Warszawa — Turnia.
Pawłowicz Henr. z ż., Trzebinia — Chałub., Urbański.
Paradowski Bron. i Tad., Janów Lub. — M. Oko.
Pakucka Marta, Katowice — Ligja.
Paradowska Leokadja, Lublin — Kresy.
Paradowska Jadwiga, Lublin — Kresy.
Ptaszyńska Marja, Kraków — Antałówka, Witkiewicz
Parzych Marja, Warszawa — Przedświt.
Pazdro Jan, Mielec — Irys.
Pawłowska Felicja z c., Kraków — Skibówki 4.
Pankau Stan. z c., Poznań — Kresy.
Pawlikiewiczowa Olga, Poznań — Cieszynianka.
Pawłowski Henryk, Warszawa — Krzeptówki 512.
Pawłowska Jadwiga, Warszawa — Krzeptówki 512.
Penkalla Emil, Siemianowice — Kościeliska 41.
Przedpełska Lucyna, Warszawa — Płazówka.
Przesnycki Zenon z ż., Warszawa — Kresy.
Przeworski Władysław, Gniezno — Cz. Staw.
Pędziwiatrówna Zofja, Kraków — Bystre 23.
Piękoś Karol, Kraków — Turnia.
Pietrzykowski Czesław, Warszawa — Szałas.
Piasecki Wawrzyniec, Rozwadów — Kubinówka.
Pierzchlewska Al., Gajn — Krupówki za w., Krokus.
Piasecki Leon, Brześć n. B. — Cz. Krzyż.
Pietrzak Józefa, Warszawa — Pod M. Boską.
Piasecka Bronisława, Rozwadów — Kubinówka.
Piosik Roman, Gdańsk — Cz. Krzyż.
Piotrowski Jan, Lwów — Łomnica.
Pirszker Karol z ż., Rogoźno — Królewianka.
Pikuła Józef z ż., Warszawa — Zamoyskiego 85.
Prosołowicz Adolf z ż., Katowice — Anielówka.
Potokowa Anna, Warszawa — Zdrój.
Poswolska Zofja, Łódź — Małopolanka.
Polczyński Leon J. Warszawa — Stamary.
Pogonowski Dr Alfred z ż., Lubartów — Gerlach.
Poznański Leon z ż., Łódź — Wołodyjówka .
Potuczek Dr Witold, Kraków — Wanda.
Polak Wilhelm z ż., Szarlej — Grunwald.
Pohowille Szymon, Częstochowa — M. Oko.
Popowiczówna Antonina, Rzęsna P. — Modrzejów.
Półtorakówna Teresa — Odrodzenie.
Poleiner Abr. Józef, Jarosław — Dworek.
Postkowa Michalina, Ostrowiec — Krystyna
Popiel hr. Ewa, Warszawa — h. p. Gewontem.
Płuciennik Marja, Warszawa — Modrzejów.
Puławska Idalja, Włocławek — Zakrzówek.
Przyżycki Leon, Warszawa — Stella.
Przyborowska Władysława, Zawiercie — Wrzos.
Radwański Miecz. i Joanna, Oświęcim — B. Dwór.
Rakower Wilhelm, Kraków — Zakątek.
Radyx Marja, Warszawa — Jasna.
Rajngoldówna Dora, Warszawa — Polesie.
Ratke Waldemar, Węgrów — Anielówka.
Radwan Fr. z c., Kraków — Łukaszówki 3.
Rajski Stanisław, Łęczyca — Kościeliska 41
Rechnicówna Frymeta, Będzin — Wrzos.
Reymann Antonina, Kraków — Kościeliska 86.
Reznikówna Cz., Sosnowiec — nad koleją, Rudkowski
Reiner Majer S., Kraków — Ballada.
Reiner Mozes, Kraków — Ballada.
Regulska Irena, Warszawa — Pod Gubałówką.
Raeslerowa Helena, Warszawa — Cieślówka.
Rejchertowa Helena, Lwów — Renaissance.
Rejcher Józef, Łódź — Kmicic.
Rembowski Dr Leon, Poznań — Królewianka.
Rembowski Dr Michał, Poznań — Królewianka.
Rembiszewski Chaim D., Będzin — Dworek.
Ritterband Flora, Warszawa — Bystre 4.
Ringelheim Dr Teodor, Kraków — Strzecha.
Robenstock Ch. Abr., Kraków — Krupówki 35.
Rothert Bolesław z ż., Warszawa — Zalesie.
Różycki Roman z m., Bochnia — Stamary.
Rotbard Herman M. z r., Łódź — Chramc., Tatar.
Robaczewska Stefanja, Lublin — Łomnica.
Rozenstein Jakób z s., Łódź — Mimoza.
Rosenbaum Gerson, Kraków — do Rojów 1055.
Rosset Irena, Łódź — Świt.
Rosenberżanka Róża, Warszawa — Zagórze.
Rosenberg Dr Stefanja, Łódź — Strzecha.
Rogulska Leokadja B., Warszawa — Dzidka.
Rosenthal Karol, Lwów — Kościeliska 1005.
Romańska Wanda z r., Kraków — Kościeliska 37.
Rokowska Zofja, Warszawa — Jaśka.
Rożek Marcin, Poznań — Hala Gąsienicowa.
Rozen Józef, Warszawa — Olcza 52.
Ruszczycki Wład. z r., Warszawa — Wanda, Ustup.
Rundo Paulina, Łódź — Sienkiewicza, Anna Król.
Rutkowska Eugenja, Poznań — Zacisze.
Rutz Fryderyk i Marcin, Ostrów — Grunwald.
Rutkowski Zdzisław, Częstochowa — Walówka.
Rudakowska Marja, Łowicz — Kościeliska 94.
Rudnicki Kazimierz, Kielce — Jasna.
Rudawer Ignacy z ż., Sosnowiec — Mielochówka.
Rubenfeldówna Rysia, Przemyśl — Strzecha.
Rusinowski Dr Ferd., Tarnobrzeg — Modrzejów.
Rutkowska Helena, Warszawa — Sulejówka.
Rymarzewski Roman, Warszawa — Warszawianka.
Rybkówna Janina, Białystok — SS. Sercanki.
Rychlewski Stanisław, Warszawa — Boruta.
Rychter Zygm. z r., Sosnowiec — Bogówka 1317.
Rydarowska Stefanja, Brzesko — Koliba.
Ryszka Franciszek, Warszawa — Zalesie.
Rygier Roman i Zofja, Toruń — Olcza 617.
Rygierowa Zofja, Toruń — Olcza 617.
Spatl Dr Emil, Warszawa — Albion.
Sabuda Dr Edward, Kraków — M. Oko.
Skarda Bronisław, Kraków — Dora.
Samolewicz Wład., Lwów — Lwowianka.
Satzbe Jadwiga, Kr. Huta — Pająkówka.
Sakowska Malwina, Kraków — Zbyszko.
Sakowska Helena, Kraków — Zbyszko.
Sakowska Malwina, Kraków — Zbyszko.
Sajak Jan, Kraków — Odrodzenie.
Sałęga Janina, Kraków — Królewianka.
Sawicka Zofja, Kraków — Kościeliska 40.
Skarbek Włodzimierz z ż., Lwów — Stamary.
Samborski Otton, Siedlce — Sulejówka.
Santorino Karol, Dziedzice — Lublinianka.
Sawicki Michał, Leżajsk — Elektrownia.
Skawińska Barbara, Kraków — Wesoła.
Sand Rozalja, Kraków — Śnieżka.
Sasowa Marja, Łódź — Cz. Staw.
Spatówna Dr Malwina, Jarosław — Piast.
Samajłe Sulima Henryk z ż., Warszawa — Piast.
Sawicz Borys z r., Tustanowice — Kresy.
Sramkiewiczówna Łucja, Pniewy — Mak.
Sramkiewiczówna Weronika, Poznań — Mak.
Saenger Wiktor, Łódź — Oaza.
Senkowski Tadeusz, Kraków — Bachledy 692.
Slepakówna Halina, Warszawa — Jurand.
Selzer Fryderyka z s., Lwów — M. Oko.
Seidenbeutel Zdzisław, Warszawa — Żywcz. 1271.
Seelenfreund Zygfryd, Lwów — h. p. Gewontem.
Seget Bolesław z ż., Sosnowiec — Helenka
Śniadowiez Maks. z ż., Łódź — Górno Karpacka.
Siedlecka Helena z c., Wilno — Piast. Bystre.
Spigelman Izrael, Dąbrowa G. — Żywczańskie.
Spira Jakób, Kraków — Krupówki 35.
Sikorówna Marja, Cieszyn — Sienkiewiczówka.
Sirotnikowa Hjena, Warszawa — Mieczyk.
Sikorski Dr Stan. z r., Kraków — Warszawianka.
Siberstein Czesł., Kraków — do Jaszczurówki 12.
Siedlecka Helena z s., Grodno — Flora.
Spirngarn Dr Zygm., Kraków — h. p. Gewontem.
Silberbach Roman, Kraków — Przełęcz.
Spielvoglówna Marja, Kraków — Gerlach.
Silbersztein A. z ż., Kraków — Nowotarska 17.
Śliwińska Helena, Pszczyna — Lublinianka.
Sikorska Halina, Szczawin — Helenka.
Sierszeński Feliks, Poznań — Mięguszowiecka.
Sikorski Dr Jan, Kielce — Cz. Krzyż.
Świniarska Józefa, Radom — Pod M. Boską.
Śliwkówna Zofja, Kraków — Pod M. Boską.
Simche Dr Maurycy z c., Tarnów — M. Oko.
Silberberg Anna i Irena, Kraków — Granit.
Sierzputowska Hel., Warszawa — Hala Gąsienicowa.
Siwkówna Helena, Kraków — Żywcz. 794.
Sikorska Jadwiga, Bielsko — Anka.
Sieradzka Józefa, Włocławek — h. p. Gewontem.
Sieradzki Stanisław z ż., Poznań — h. p. Gewontem.
Sobociński Jan z ż., Łódź — Staszeczkówka.
Smolińska Natalja, Warszawa — Sercanki.
Swoboda Małgorzata, Bielsko — Stamary.
Sklorz Helena i Alojzy, Siemianowice — Cieszynianka
Sosnowska Zofja, Sosnowiec — Żywczańskie 1158.
Słomska Stanisława, Sosnowiec — Żywczańskie 1158.
Sommerbauer Aleksandra, Skawina — Kościeliska 20
Sokołowski Karol z ż., Kraków — M. Oko.
Smoleński Stan., Warszawa — Żywcz., Marusarz.
Słowikowska Anna, Łódź — Oaza.
Ślósarkówna Stefanja, Mielec — Dzidka.
Skotarkówna Józefa, Poznań — Cieszynianka.
Sobczak Wincenty, Wągrowiec — Kościeliska 33.
Snopek Wiktor z ż., Tomaszów Maz. — Jaśka.
Skoczyński Eug., Radomsk — Olcza.
Ślusarczyk Franc. z ż., Rzeszów — Zalesie.
Służewski Zygm. z ż., Warszawa — Orla.
Sunderland Franc., Warszawa — Mielochówka.
Sunderland Adam, Warszawa — Mielochówka.
Sucheni Wanda z r., Kraków — h. p. Gewontem.
Sypniewski ks. Paweł, Kunowo — Księżówka.
Syrop Dr Jakób z ż., Kraków — Warszawianka.
Szostakowski Józef z s., Białystok — Zdrój.
Schneebaum Rena z s., Przemyśl — Świt.
Schwarzwald Zygfryd, Lwów — Złotogłów.
Schiffówna Judyta, Rzeszów — Obrochtówka.
Szpunar Feliks z r., Kraków — Kosówka.
Scherer Wiktor z r., Kraków — Promienna.
Szadkowski Dr Piotr z ż., Lwów — M. Oko.
Sznee Robert, Warszawa — M. Oko.
Szapiro Karol, Łódź — Cz. Dwór.
Szereszewska Helena, Łódź — Curuśka.
Schnura Hildegard., Król. Huta — Pająkówka.
Szpakowska Genowefa, Warszawa — Smereków.
Szmiglówna Stan., Sosnowiec — Królewianka.
Szczygieł Stan. z ż., Borki Wielkie — Chowanna.
Szycher Chaim, Warszawa — Królewianka.
Schönberg Maks, Kraków — Ballada.
Szapu Samson z ż., Kraków — Cieślówka.
Szczepanowska Zofja, Poznań — Oksza.
Szczepanowski Leon, Poznań — Oksza.
Sznapka Robert, Katowice — Cieszynianka.
Szumski Jan, W. Hajduki — Lublinianka.
Schenkel Adela, Przemyśl — Sierotka.
Szypulska Stan., Kraków — Żywcz., Sulejka.
Schwarzwald Zygfr., Lwów — Bristol.
Szenkler Lidja, Zawiercie — Zacisze.
Schall Adolf, Lwów — Hala.
Szmejdler Bernard, Kraków — Beringerówka.
Schnura Leopold z ż., Tarn. Góry — Cieszynianka.
Scholz Walter, Szarlej — Grunwald.
Schanzer Emma z c., Bielsko — h. p. Gewontem.
Schanzer Dr Zygm., Kraków — Wzlot.
Szymanowska Korwin Stef. z r., Warszawa — Koliba
Szpic Jadwiga, Łódź — Świt.
Szadurski Jan, Warszawa — Hala Gąsienicowa.
Szaniawski Stan. z ż., Częstochowa — Cz. Staw.
Szczepański Tad. z ż., Warszawa — Dworzec kolej.
Szukalska Marja, Paruszowiec — Antałówka, Dziel.
Szymborski W. i Emilja, Warszawa — Szymony 1625.
Szulc Adolf z ż., Warszawa — Stara Polana 17 a.
Schitting Alfreda, Mysłowice — Janosik.
Schenker Edmund, Kraków — Poraj.
Schwakopf Józef, Tarnów — Cieszynianka.
Stolarczuk Stan., Kraków — h. Sport.
Sterling Janina, Warszawa — Paryżanka.
Steiger Elza, Łódź — Fiaglówka, Zwijacz.
Staśkiewicz Marja, Gostyń — Jadwiniówka.
Staszyńska Anastazja, Warszawa — Stamary.
Stańkowa, Kamilla, Praga — Olcza, Mraglak
Steinmetz Dr Maks, N. Sącz — Lublinianka.
Sternbergowa Selma, Lwów — St. Polana 22.
Stytarczynówna Zofja, Lwów — Zakątek.
Stępniowska Marja, Katowice — Zamojskiego 10.
Stańczykowa Zofja, Wola Rzędz. — Irys.
Stypułkowska Anna, Warszawa — Orla.
Stych Wincenty, Tarn. Góry — Kasztelanka.
Stanowski Dr Karol z ż., Winniki — Wierchy.
Strojny Konstanty, Kostrzyna — Oleńka.
Stein Dr Herman z s., Jasło — Curuśka.
Stein Bronisława, Warszawa — Łada.
Sztal Mojżesz J., Częstochowa — Dworek.
Stöger Ignacy, Kraków — Józefa.
Stefaniak Tadeusz, Brzesko — St. Polana, Tatar.

Stępniowski Józef, Kraków — h. p. Gewontem.
Strycharska Helena, Kraków — Witkiewicza 16.
Stisowa Franciszka z c., Kraków — Helenka.
Taffel Jakób, Wadowice — Borek.
Trajster Róża, Sosnowiec — Krupówki 35.
Tatarzanka Zofja, Łódź — Przedświt.
Trachtonberg Leib, Przemyśl — Ballada.
Trachtenherz Naftali, Łódź — Strążyska, Gąsienica.
Terlecka Janina, Warszawa — Słonecznik.
Terlecka Eleonora, Lwów — Limba.
Trzebiatowski Leon z r., Gdańsk — Smereków.
Trellerówna Ewa, Kraków — Gerlach.
Teibels Henryk z ż., Warszawa — Skaut.
Tennenbaum Marja, Będzin — Zagórze.
Tennenbaum Felicja, Będzin — Zagórze.
Trembecka Augusta, Librantowo — Pani.
Templer Leon, Kraków — Piast.
Tenenbaum Estera, Warszawa — Olcza 52.
Tenenbaum Sala, Warszawa — Olcza 52.
Tilleman Dr Aron, Białystok — Zdrój.
Thiemówna Zofja, Leszno — Renaissance.
Trzcińska Jadwiga, Warszawa — Sercanki.
de Tilly Walerja, Warszawa — Sulejówka.
Trieme Hanna z s., Warszawa — Otoja.
Torbus ks. Franc., Poznań — Księżówka.
Torcńczyk Stanisław, Łódź — Sarjusz.
Turek Edward, Konin — Krupówki 45.
Tura Jerzy, Kraków — M. Oko.
Turkus Zygmunt, Warszawa — Wanda.
Tutkowski Wieńcz., Warszawa — Mięguszowiecka.
Trylski Jan z ż., Poznań — Stamary.
Trylski Ludwik z ż., Warszawa — Stamary.
Unger Marceli, Kraków — h. Turystów.
Usiekniewicz Janina, Wadowice — św. Zyta.
Usiekniewicz Zofja, Wadowice — św. Zyta.
Uziembło Marja, Warszawa — Borek.
Vogtman Walentyna, Warszawa — Stamary.
Vorzimmer Dr Dawid, Kraków — Warta.
Van Roy Alfred, Ostrów — Kamieniec 982.
Watnicka Dr Sara, Łódź — Wybrana.
Wardejnówna Halina, Warszawa — Osiedle.
Warenhaupt Dr Leon z r., Kraków — Radowid.
Waldman Lusia, Lwów — Oaza.
Warmurówna Wład., Biała — Henka.
Wakulski Mieczysław, Wars — Walówka.
Wlazłowa Joana, Poznań — Anka.
Walecki Marjan, Kalisz — Zakątek.
Wanick Henryk, Kraków — Jasny Domek.
Waberska Jadwiga z r., Warszawa — Arwa.
Wajdowiczówna Michalina, Tarnów — Helenka.
Wjsberżanka Regina, Lublin — Krokus.
Weisbergd r. Henryk z ż., Lwów — Kmicic.
Werfer dr. Gustaw, Warszawa — Albion.
Weinstein Zofja, Łódź — Wielkopolanka.
Wecsile Otton z ż., Warszawa — do Olczy 10.
Wesołowska Marja, Stryj — Sercanki.
Wertheim Natalja, Kraków — Nowotarska 17.
Wenelska Kazimiera, Włocławek — Smereków.
Weindling Marja, Kraków — Bystre Jacina.
Wegscheider Fryd., Kraków — Jaśka.
Wekslerówna Dora, Komarno — Ballada.
Wejs Zygmunt, Łask — Cz. Staw.
Wewiórski Ludwik, Kraków — Wanda.
Weindling Matylda z c., Kraków — Iza.
Wrześniewski Marjan, Sosnowiec — Boruta.
Welfeld Klementyna, Jasło — Curuśka.
Wiszniewska Zofja, Konin — Top. Cyrla.
Willig Robert z ż., Wiedeń — Gerlach.
Wicherówna Marja z s., Warszawa — Mimoza.
Wieczner Róża, Kraków — Koziniec Gąsienica.
Witek dr. Stanisław, Żabno — M. Oko.
Witkowski Stefan z r., Warszawa — Arwa.
Wieleżyńska Julja i Aleks., Warszawa — Poraj.
Witkowski Janusz, Warszawa — Renaissance.
Wieszczycka Marja, Skleczki — Krzemień.
Witkowska Marja, Mława — Cz. Staw.
Wiązówna Sabina, Warszawa — Kościeliska 94.
Witkowska Marja Ryki — Witkiewicza 5.
Winer Cyrla, Łódź — Krupówki 35.
Wierońska Irena, Lwów — Cz. Krzyż.
Wilhelmiówna Małgorzata, Łaziska — Jasny Domek.
Wieleżyńska Jadwiga z r., Lwów — Radowid.
Woźniak Florentyna, Bielsko — Chowanna.
Woydyno Wł., Warszawa — Dom Wycieczk.
Wojedsga Wanda, Warszawa — Jaworzynka.
Wojterski Franc., Poznań — h. p. Gewontem.
Wojtowicz Piotr, Dzierzbietów — Irys.
Wons Jan, Siemianowice — Gerlach.
Wrońska Stefanja, Kraków — Walówka.
Wołyńska Helena z c., Warszawa — Chałubińsk. 11.
Wójtczak Wiktor, Warszawa — Kasprusie 38.
Włodarczykówna Wacł., Warszawa — Mohylanka.
Wróblewski ks. Jan, Kraków — Beduinka.
Wojanowski Franc., Poznań — Wierchy.
Wodyk Franc., z c., Łęczyca — Jaśka.
Wohl Irena, Warszawa — Marylka.
Wulfsonowa Miecz., z s., Łódź — Cz. Dwór.
Wyrzykowska Bron., Bydgoszcz — Wojtuś.
Wyczałkowski Włodz., Warszawa — Cz. Krzyż.
Zaleska Zofja, Warszawa — Wiosna.
Zaleska Henryka, Warszawa — Biały Dwór.
Zajączkowski Witold, Brzesko — Krakowianka.
Zatwardowicz dr. Stan., z ż., Wilno — Janina.
Zaremba Kazimierz z ż., Starogard — M. Oko.
Zaus Ban, Poznań — Jerzewo.
Zamczyk Maurycy, Kraków — Józefa.
Zabłocki Marjan, Warszawa — Cz. Krzyż.
Zabłocki Henryk, Warszawa — Cz. Krzyż.
Zawadzki Witold, Kraków — Poraj.
Zacharska Zofja, Warszawa — Cieślówka.
Zalewska Zuzanna, Kraków — Jaśka.
Zalewska Helena, Warszawa — Szałas.
Zandstejn Marja, Warszawa — Bristol.
Zawistowski dr. Henryk, Warszawa — Warszawianka.
Zawałkiewicz Janina, Jarosław — Cz. Krzyż.
Zapolski Jerzy, Warszawa — Cz. Krzyż.
Zawisłocka Helena, Jaworzno — Sanato.
Zamoyski Aleks., Mława — Polanka.
Zelkowiczowa Janina, Wrszawa — Górno Karpacka.
Zerudtówna Charlotta, Zgierz — Ciągł. Zwijacz.
Zerudtówna Irena, Łódź — Ciągł. Zwijacz.
Ziemiańska Helena z c., Kraków — Sanato.
Zins Regina, Cieszyn — Kosówka.
Zbroja Regina, Kraków — Gerlach.
Ziemski Bogusław, Skarżysko — Tomkówka.
Ziembicki Piotr, Wilno — Blachuciak.
Ziemiański Bolesław, z c., Kraków — Przedświt.
Znojek Antoni, Warszawa — Stella.
Zylberblat Mirjam, Łódź — Wielkopolanka.
Zylberowa Dorota, Warszawa — Śnieżka.
Zygmuntówna Jadw., Lwów — Helenka.
Żmirówna Bron., Medyka — h. p. Gewontem.
Żmigród Salo i Ema, Katowice — M. Oko.
Żamecka Jadw., Kalisz — Wacława.
Żółcińska Wanda, A. — Curuśka.
Żurkówna Zofja, Poznań — Orlątko.
Żurawska Jadw., Poznań — Cieszynianka.

———ooo———

Skorowidz.

Adwokaci.

Dr. Józef Bulanda, adwokat i obrońca w sprawach karnych i wojskowych, Ogrodowa, willa „Jaśka“.
Dr. Diehl Józef, ul. Sienkiewicza, willa „Chochlik“.

Droguerje:

Emil Closmann, Krupówki 43.
Stanisław Ossowski, ul. Krupówki, hotel „Centralny“.

Fotograficzne zakłady:

„Stefa“ H. Schabenbeck — ul. Krupówki, vis a vis St. Karpowicza.

Fryzjerzy:

Boni Stanisław, ul. Kościuszki, „Perełka“.

Jubilerzy i zegarmistrze:

Antoni Kresopolski, ul. Krupówki 65.
M. Batko — ul. Krupówki, „Bazar Polski“. Tamże szkła optyczne.

Tekstyle. Konfekcja:

Antoni Krzyżak, ul. Krupówki, narożnik ul. Na rynek.

Maksymiljan Skibiński, ul. Krupówki 20.
Kamil Tomaszewski, ul. Krupówki 39.

Księgarnie:

Gebethner i Wolff, Krupówki obok poczty.
Księgarnia Nowa, ul. Krupówki 51.
L. Zwoliński — ul. Krupówki 37, vis a vis hotelu „Morskie Oko“ oraz wypożyczalnia książek.

Kefir:

Marjan Dorobczyński, ul. Krupówki 71, dom St. Wojciechowskiego.

Notarjusz:

Dr. Stefan Góra, Krupówki nad księgarnią Zwolińskiego.

Pamiątki z Zakopanego i Galanterja:

J. T. J. Komendziński, ul. Krupówki, obok księgarni Zwolińskiego.
Kiosk „Rozwoju“, ul. Krupówki, vis a vis Karpowicza.
„Pocztówka“, kiosk, ul. Kościuszki, róg ul. Sienkiewicza.

Pensjonaty:

„Arwa“, ul. Zamojskiego.
„Łada“, ul. Chałubińskiego.
„Konradówka“, ul. Sienkiewicza.
„Pod Matką Boską“, ul. Ogrodowa.
„Sanato“, ul. Jagiellońska.
„Szałas“, Kasprusie.
„Warszawianka“, ul. Jagiellońska.

Spożywcze artykuły:

„Bazar Polski“, sklep główny, ul. Krupówki — filje: ul. Kościeliska i Chramcówki.

Optyka.

„Teoptyga“ — mechanik i optyk, Krupówki 55, vis a vis Karpowicza.

Banki:

Bank Podhalański Spółdzielczy vis à vis poczty (dom własny).

Sprzedaż i kupno:

„Panta“, Biuro sprzedaży domów, parcel i t. p., ul. Krupówki, obok „Komispolu“, tel. 76.

Wydawca: Maksymiljan Skibiński. — Redaktor naczelny i odpowiedzialny: M. Skibiński. — Drukarnia „Głosu Narodu“ pod zarz. Rom. Ferka w Krakowie.